

THESES PERIPATETICÆ

Quas

E TOTO CVR-
SV PHILOSOPHI-
CO SELECTAS

IN CATHOLICA CELEBER-
rimaq; Ingolstadiensi Academia

Gasper Wenzl DVO J&R Rachen...

E SOCIETATE IESV
ad publicam disputationem.

P P.

A. S. C M D C X I I I . Kalend. Julijse

INGOLSTADII,

Typis ANDRÆ ANGERMARI.

THESIS PRIMA.

Philosophia, quæ est cognitio rerum vt sunt, tanquam totum per accidens, in Præcticam seu Moralem, & Theoricam; hæc pro diuersitate abstractionum à materia trifariam in species subalternas distinguitur. Siquidem Physica à materia sensibili singulari; Mathematica ab eadem vniuersali quoq; Metaphysica etiam ab intelligibili abstrahit. Sensibilis autem dicitur materia prima affecta qualitatibus sensibilibus; Intelligibilis, eadem, put sine illis consideratur.

Ex Logica.

1. Logica non est pars Philosophiæ; sed habitus instrumentalis, vniuersim practicus, Intellectuælis, Verus, Demonstratiuus, de mentali modo differendi, qua tali velut de subiecto attributionis; praxin eiusdem pro fine principali adæquato & intrinseco sibi vendicans. Neq; tamen à vero aberrauerit is, qui Instrumentum sciendi, vel secundo intentionaliter, vel in quantum est ens rationis pro obiecto assignauerit.
2. Artificialis Logica non est simpliciter physice ad vllam scientiam necessaria. Diuiditur à plerisque in Docentem & Operantem: ab illa vnica physice procedunt iudicia de modis differendi quoad formam, non modo exercendis rectè, sed etiam exercitis; ab hac eorundem praxis effectiue proficiscitur. Vtens Logica est eadem cum Topica & Sophistica Docente simul & Operante.
3. Vniuersalis materiale significatum est natura extra intellectum affecta formali vnitato, quæ essentialiter re potest esse vna in multis, formale verò est relatio rationis, secundum quam illa non nisi abstracta per intellectum possibilem de particularibus eadem ratione predicatur. Quinq; species rectè à Porphyrio traditæ vniuoce conueniunt in formali ratione Vniuersalis. Nullum indiuiduum vagum est vniuersale. Actualis plurium particularium existentia vniuersali contingens est.
4. Decem Prædicamentorum diuersitas non exigit distinctionem ex natura rei. Substantiâ directè concreta duntaxat; cætera tam concreta, quam abstracta continent. Illi propriè sunt actu existere perse, & secundum sui mutationem suscipere contraria, ita vt eadem numero maneat. Quantitatis differentia sita est in apertudinali extensione partium in ordine ad sese & locum, cum repugnatiâ penetrationis. Actualis autem est modus subiecti extensi. Sola linea, superficies & corpus sunt species vniuoce quantitatis.
5. Omnis creata relatio ponitur in prædicamento ad Aliquid, solaq; ratione à subiecto proximo differt, nonnunquam re à fundamento. Quæ transcendentes dicuntur sunt differentia essentialis rerum absolutarum dependentium ab alio vt à causa. Non relationes, sed relata diuiduntur in ea quæ sunt secundum *Esse*, & ea quæ secundum *Dicere*.

Solius

- Solius primæ speciei membra in Qualitate essentialiter distinguuntur. Figura effectiue per emanationem à Quantitate resultat. Vbi, Situs & Passio intrinsecè; Actio, Quantum, & Habitus extrinsecè ferè denominant substantiam primam.
7. Conceptus non sunt signa proprie dicta: iis, mediantibus voces & scripta res ipsas significant. Nomen à verbo essentialiter distinguitur. An vocula *Est* sit in omni propositione verbum problema esto. Enunciatio mentalis tribus conceptibus constituitur. Contradictentes de futuro contingenti sunt: determinatè veræ vel falsæ ex parte significationis, indeterminatè ex parte rei significatæ.
 8. Definitio Aristotelica syllogismi conuenit etiam ei, qui ex præmissis apertè falsis conficitur. Omnes ratiocinationes constantes terminis communibus innituntur principiis illis, quæ vocant *Dici de omni* & *Dici de nullo*. Earum tres sunt figuræ, quarum prima duntaxat habet modos indirectè concludentes. Inductio est formalis argumentatio, si singulorum particularium in ea enumeratio fiat. Plures sunt, quam vulgatæ quatuor species Syllogismi.
 9. Probari in Logica à priori nequit, quod demonstratio pariat scientiam. Eius tria sunt præcognita: de Passione *Quid nominis* tantum; de Subiecto, etiam *Quod sit* incomplexè; de Principiis verò idem complexè præcognoscendum est. Ad demonstrationem *Propter quid* sufficit causa Metaphysica, nec requiruntur propositiones formaliter immediatæ. Prædicata essentialia possunt demonstrari à priori per aliud causæ genus.
 10. Scientia experit omnimodam certitudinem ex parte subiecti, medijs, atque obiecti. Conclusio scita negatiue æterna sit oportet. Ex vnica ferè mediourum differentia colligitur specie distingui scientias. Sicut fieri non potest vt cognitio euidentis atq; in euidentis simul circa idem obiectum vno subiecto contineatur, ita eadem de re practicam & speculatiuam dari non repugnat. Habitus principiorum re differt ab intellectu.

Ex Lib. Physicis.

11. Physicæ obiectum commune est ens naturale; Attributionis corpus mobile vt sic. In definitione Principiorum per voculam *Ex* solam partem componentem denotatam accipe. Materia quæ est pura potentia subiectiua vi diuina carere potest omni forma substantiali; sed non accidentalibus; cur idem naturaliter non contingat nequaquam ipsius materię, sed creatorum agentium imbecillitati ad scribendum est.
12. Aristoteles definitione Naturæ solam formam descripsit; quæ cum sit actus materię, eidem iuncta vno substantiali modo compositum re à seipsa subiecto que sigillatim sumtis diuersim constituitur. Omnis forma corporis, si animam humanam excipias, sit dependenter à materia. Implicat contradictionem, vt vllum compositum creetur. Priuatio formæ acquirendæ est principium essentialè generationis. Malè à quibusdam in Remotam & Proximam tribuitur; formaliter est ens rationis, habetq; rationem Principij cum existit.
13. Materia & forma absoluta, si loco non sint sciunctæ, compositum causant per vniouem; illa sustentando; hæc informando. Neutrius proinde causalitatem potest Deus supplere se solo. Forma materialis à subiecto pendet generatione passiuæ. Causa secunda respectu primæ non est instrumentum presè sumtum. Actio vtriusq; coniuncta eadem numero est. Omne ens à Deo immediatè sit non modo productione primæ; verum etiam conseruatione directæ; quæ interdum sola ratione nūquam realiter distinguuntur.
14. Sola accidentia quæ sunt in passio immediatè in virtute principis causæ effectiue

atingunt genitum; quorum actio non est ab illius causalitate re diuersa. Idea interna est conceptus formalis, presentissimum agenti libere subsidium. Rationem finis participat omne bonum qua tale, idq; secundum esse reale intentum. Vti eadem materia naturæ vi à pluribus formis substantialibus adæquatis simul informari, eademq; forma pluribus vniti subiectis nequit; ita nec vnus effectus plura agentia totalia eiusdem ordinis admittit; nihil tamen horum contradictionem implicat.

15. Motus Aristoteli est eas per accidens ac successiuas sola ratione ab Actione & Passione differt. Nulla actio est modus substantialis. Mutatio adæquata sumta essentialiter inuoluit durationem subiecti sub termino à quo. Motus presè sumtus non est p se, nisi ad Qualitatem, Quantitatem, & Vbi. Sumit ferè specificam distinctionem instar Actionis à diuersitate speciali terminorum Ad quos; numericam etiam ab agentium differentia.

16. Vtrum motus sui initio habeat indiuisibile aliquod, an non, periude difficile ac probabile est. Res permanentes incipiunt intrinsecè desinuntq; extrinsecè; successiuè autem excepto motu, si is adæquata sumatur, incipiunt pariter ac desinunt extrinsecè, Animata à seipsis; Inanimata à generantibus, Proiecta impetu impresso mouentur, nec ante reflexionem quiescunt, si obstaculum, aut continuè motum aut in puncto tangantur. Indiuisibile separatum ab agente naturali loco moueri possit.

17. Locus propriè dictus est superficies corporis continentis immobilis, immobilitate priuatiua, q̄ frustra inconculta sensibus, aut vbi intrinsecè ab entibus fictis desumes. Omne eas materiale naturaliter est in loco circumscriptiuo tantum; aliquod supernaturaliter in definitiuo, sine quo spiritus esse nulla ratione potest. Idem duobus in locis adæquatis à Deo posse constitui certum est; à quo solo vacuum fieri non repugnat; vbi tamen motus localis neque naturalis inanimatorum, nec progressiuus animatorum vitibus naturæ, neq; instantaneus diuinis dari possit.

18. Duratio cum existentia & redurante cui iungitur eadem est realiter, quacum etiam vno prædicamento continetur. Aeternitas nulli creaturæ communicari potuit, Aeternum incorruptilibus proprium est. Tempus est duratio motus primæ sphaeræ, sic numerata, vt sit mensura generalis ad materialium rerum successiuas durationes.

19. Quantitas emanauit ex materia primo creationis eius instanti; cui etiam nexu indiuisibili iungitur. Si Mathematicis credimus partibus proportionalibus syncategorematicè infinitis constat. Earum nullam habet actū. Per diuisionem continui non resulant noua indiuisibilia. Lineæ & superficies realiter à corpore, Instantia & Mutata esse à tempore aliisq; entibus non nisi modaliter differunt. Instantium actū quale quale ab ipso quoq; Deo fieri nequit.

Ex Lib. de Cælo.

20. Mundus licet perfectus sit quantitate, virtute, ac finis consecutione, ornari tamen ab authore suo aliis atq; aliis rerum essentia diuersarum speciebus possit absq; sine. Idem ad sui æternam conseruationem in hoc quæm tenet statu non egeret peculiari Dei consensu. Cælum est corpus per se incorruptibile, habens non modo formam quæ est propriè dicta Aristoteli natura; sed etiam materiam diuersæ speciei à sublunariibus.

21. Viuentia omnia cælo præstant; quorum illa quæ ex putri passio fuerunt essentiam eandem cum reliquis habent. Terra est centrum vniuersi, rotundum, immobile. Elementa symbolas qualitates motrices numero tantum diuersas diuerso in gradu participant.

22. Motus naturalis inanimatorum sub finem velocior esse consuevit, ob superadditam à forma substantiali vim impulsiuam.

23. Astra vnus sunt cum sphaeris suis totalibus essentiæ, eienturq; contrariis motibus impetu ab Intelligentiis assistentibus recepto. Sublunaria ab iis nec conseruantur directè, nec essentialiter in agendo dependent; iuuantur tamen plurimum instrumentis nobis etiam minus notis. Primæ & secundæ qualitates solis corporibus, quæ naturâ suâ corrumpuntur, insunt: Quantitas verò, raritas, densitas, & lux eadem ratione omnibus communicantur.

Ex Lib. de Generatione.

24. Vulgata definitio Generationis est *Mutatio totius in totum* &c. ex mente Aristotelis quidem arbitantis ita fieri generationem omnem, vt præsequatur corruptio: sed rectè dicitur esse Mutatio subiecti à priuatione ad formam. Vt etiam actio & passio est, per eam vnitur forma Materiæ. Vnio præterquam in homine cum formâ producitur eadem actione.

25. Ex dicto Aristotelis *Generatio vnus est corruptio alterius* &c. non sequitur Viuente de mortuo produci formam cadaueris; ad huc enim nuditas materiæ formis partialibus tegitur. Destructo composito accidentia inhærentia non vnâ pereunt, quia non in composito toto, sed in materia vel immediatè, vt Quantitas, vel mediatè per quantitatem si corporea sint inhærent.

26. Alteratio est mutatio subiecti sensibilis &c. & sic descripta habet Qualitates tertie speciei pro termino, restringitur etiam ad solas primas Qualitates; plerumq; generationem, quæ illius extrinsecus terminus est, præcedit. In Intensione additur gradus de nouo productus ad gradum præexistente[m] homogeneum in eadem parte subiecti, in Remissione indidem aufertur: Potest intensio fieri in instanti, si agens nil moreretur.

27. Augmentatio formaliter est vnio seu continuatio Quantitatis maioris, quam amissa sit, cum Quantitate Viuentis augetis, Diminutio minoris. Vtraq; per discretam instantia, & non successiuè fit. Rarefactione nulla Quantitas producitur, nec condensatione destruitur, sed modus Quantitatis vtrinque fit alius, quam ante fuerit.

28. Contactus cuilibet agenti in passum vel virtutis, vel suppo siri necessarius est, ne detur actio in distans. Ad actionem sine victoria præter contactum nil amplius requirendum, quam vt passum sit potentia tale, quale est agens actu: si superauerit agens passum actiuitate, cum victoria fiet actio.

29. Agens intra sphaeram passi deprehensum reparitur ab eodem ad eandem partem, & contrarietatem. In Antiperistasi Qualitates intenduntur aut emanatione à natia forma, aut impedita expiratione à condensatis partibus, aut reflexione, repulsa nimirum directa actione ab obsidente contrario.

30. Mixtio est vnio materialium miscibilium, & formæ productæ cum iisdem virtute non actu manentibus elementis in mixto. Qualitates elementorum attemperantur in mixti proprietates re non diuersas ab ipsis Qualitatibus nisi fortè secundum magis & minus. Elementum formaliter per Qualitates constituitur. Est enim compositum accidentarium. Octonæ omnibus elementis datæ Qualitates, binæ singulis, remissa vna, altera intensa.

31. Generantur promiscuè ex se mutuo elementa & ex eorum quolibet fieri potest quodlibet, facilius symbolica, inter se transmigrantur: ex asymbolicis inter se agentibus

Theses Peripateticae

tibus potest produci tertium ab utroque; diuersum; Naturaliter quod corruptum est redire nihil potest: diuina potestate possunt quaecunque interierant de nouo eadem numero produci tam successiua quam permanentia.

Ex Meteoris.

31. Meteora ferè sunt mixta imperfecta, ut tribus primis lib. ab Aristotele proponuntur, facta & coalita ex duplici halitu aquoso vel terrestri, quorum hic Exhalatio, ille vapor dicitur, cum ad secundam aëris regionem cœlesti calore extrahuntur, resoluuntur aut in pluias, grandines, niues, nebulas &c. subsidunt etiam humi non raro ut ros matutinus generetur. Tōnitrū est sonus ac murmur nubis cum terrestri halitu genitum fulmen intra illam accensum eluctari molitur.

32. Ventus fit cum agitur aër deprimente exhalatione frigida. Apparentia Meteora ut Iris, Halo &c. varia luminis reflexione fiunt nube ita disposita, ut opacitate impediuntur radii, & teuerberentur. Lacteus circulus est in ipso firmamento, ut melior fert sententia Mathematicorum Nebula partibus crassioribus, & sicciorebus nubis constat. Aëstus marinus ascribitur Lunæ.

Ex Lib. de anima.

33. Anima est actus primus corporis organici potentia vitam habentis &c. constituens compositum animatum; vna re in quouis viuente est; licet minus nobilis præstantiorem in eadem materia præire soleat cum homo generatur aut brutum, Sunt tria genera animarum, Vegetatiua, Sensitiua, Rationalis; hæc sola vniōe materiæ diuisibili adæquatur, cæteræ etiam partibus entitatiuis, in quas diuisibiles sunt. Anima vegetatiua omnes videntes plantarum partes, Sensitiua & Rationalis, eas, in quibus vitalis operatio viget, informat.

34. Vegetatiuæ potentia cum viuentium temperamento calore potissimum eadem videntur esse. Variè tamen ab actibus appellantur: Nutritiua pro obiecto habet substantiam alimenti; Augmentatiua Quantitatem viuenti continuandam; Ex residuo semen conficit Generatiua. Augmentum animatorum in infinitum abire nequit: sicut nec decrementum; diuinæ tamen potentia nihil circa id derogamus quoad magnitudinis terminos; licet quoad paruitatis limites res sit ambigüe probabilis; verior tamen est sententia certos affirmans.

35. Sensitiuæ potentia realiter inter se & ab anima discrepant: Tria genera numerantur, Sensus, Appetitus, Locomotiua. Species ad sentiendum requisitas vnaquæq; potentia intra se recipit, aliæ ab obiectis productas in externum sensum, aliæ ab expressis speciebus externorum in internum, & sic patiuntur. Agunt verò quando suâ ipsæ operationes sine partiali efficiencia specierum exercent.

36. Visus humorem chrySTALLINUM occupat; Lucem & colorem pro obiectis habet, verus & apparens color sunt re & specie essentiali distincti; ille principiis effectiuis oritur differt. Lux est actus lucentis à se; à lumine accidentali discrimine separatur, quia subiecto proprio, illud alieno inest.

37. Auditus in aëre innato subiectatur: percipit sonum productum à duobus sonatiuis elidentibus corpus medium: sonario à motu lationis distincta actio est. Sonus intentionaliter defertur per medium. Echo eiusdem numero soni per species ab obstanti corpore

de toto cursu Philosophico.

corpore reflexas sit. Olfactus in mammillaribus processibus nasi residet, odores sæpè realiter, potest tamen etiam intentionaliter dispersos sentire. Gustus in lingua palatoque sapit: Tactus in nervis & carne per totum corpus spargitur.

38. Nullum sensum fallit error sensibilis proprii, aut communis, obiecto, medio, & organo rectè dispositis; facilius tamen in communi, quam proprio trium horum fallacia est. Sensus internus vnus re est, officiis tantum numerosus, secundum quæ variè diuiditur, vel in sensum communem, vel phantasiam, vel memoriam: Aestimatiua non rectè existimatur; nam res ignotæ sensibus præter illorum actus, videntur esse sub intellectu obiecto comprehendendæ.

39. Somnus est cessatio sensus interni & externi propter vapores alimenti frigefactos in cerebro, & obstruentes spiritibus animalibus viam, vel propter vigiliam intensiorem & defectum cibi, quibus spiritus consumuntur, aut ad cerebrum redeunt. Actus & potentia distinguuntur per obiecta: prædicamentalem relationem ad obiecta inuoluunt accidentaliter, transcendentalem, siue apudtudinalem essentialiter; actus in diuersis potentiis & subiectis re sunt diuersi; specie, in diuersis specie potentiis, & circa diuersa specie obiecta; numero, diuerso tempore elicit.

40. Rationalis anima verè informat: multiplicatur ratione subiectorum corporum; increatur corpori positus ad eam dispositionibus completis; habet tres potentias peculiare, Locomotiua, Intellectum, Appetitum; nam Memoria & Reminiscencia ab intellectu non sunt diuersæ. Intellectum duplicem, Agentem & Patientem sicut ab anima, ita inter se distinguimus realiter. Species non effectiue concurrunt ad verbum mentis, probabilis est speciebus singularia representari, & abstractionem omnem fieri ab intellectu possibili.

Ex Metaphysica.

41. Vniuersalissima, & præstantissima inter scientias speculatiuas est Metaphysica. Cōsiderat Ens, quod pro subiecto Communitatis habet latissimè summum; pro Attributionis, prout est reale & perfecte; pro perfectionis, eius aliquam subiectiuam partem magis præcipuam, ut DEVM &c. Formalis ratio sub qua de ente agit, est abstractio ab omni materia.

42. Ens partim analogum est attributionis, & sic eius conceptus formalis vnus aliquo modo est re & ratione, præcisus à conceptibus formalibus particularium; obiectiuus vnus quoque est: sed non per extrinsecam tantum denominationem à formali, verum etiam intrinsecam à forma principalis analogati. Partim est analogum proportionalitatis, & sic conceptum obiectiuum vnum habet proportionalitate tantum non vniuocatione.

43. Ens cum existentiam significat, de solo Opt. Max. Deo prædicatur essentialiter; sed cum Essentiam de differentiis vltimis, & omnibus rebus in Quid enunciat; prædicatum commune Deo & creaturis est vtraque; analogia attributionis & proportionalitatis. Prædicationem vniuocam de diis, quæ sub eodem genere continentur, Ens non admittit.

44. Ens vniuersalis concretum est, sicut alia eiusmodi: eius materiale significatum nullam à parte rei veram existentiam habet, adeoque non ens, siue nihil sit, necessum est. Hinc communiter rectè describitur; Id, quod præter obiectiuam in mète humana nullam à parte rei veram ac realem existentiam habet. Formale eiusdem est extrinseca denominatio ab animi conceptu, qui est, vel saltem potest esse subiectum alicuius veræ enunciationis.

Theses Peripatetica è toto cursu Philosophico.

45. Inter passiones entis non phycas quidem illas, reciprocas tamen, numerantur Vnum, Verum, Bonum. Vnum est ens in se indiuisum: formaliter est negatio, quam præter nihil addit Enti; non enim diuisio negata ab vnitatem negatio est, vt ita ex duabus fiat affirmatio; per quam aliquid positiuum prædicari oporteat de ente.

46. Vnum vel in per se, & per accidens; vel in vnum simpliciter, & secundum quid diuiditur. Vnitatis in communi species analogicæ sunt Prædicamentalis, Transcendentalis, Numeralis, Formalis, & Vniuersalis; hanc habet obiectiuus in abstractione vniuersalis naturæ non formalis conceptus. Præcisionis vnitatis, quam nonnemo recentiorum tenet, fictitia est.

47. Distinctio duplex est Positiua & Negatiua; per illam positiua Entia differunt, per hanc negatiua, Positiua verò bifariam sua generali distinctioe possunt discrepare. Primò re, seu ex natura rei, siue à parte rei, & ante operationem intellectus. Secundò ratione, quæ non nisi per intellectum conuenit rebus, & extrinsecè. Distinctio à parte rei seu realis æquiuocè valdè multis accipitur. Clarissimum est, vt eam appellemus realem strictè, quam habent quæcumq; quacunque potentia inter se separari possunt.

48. Distinctionem aliam, quam nonnulli Formalem, alij ex natura rei appellant, qua differunt, quæ non vicissim separari possunt Modalem dicere possumus. Rationis distinctio bipartita est: vna est rationis ratiocinantis, ratiocinantæ altera; illam sine fundamento in re intellectus communitur; huius aliquid in ipsa re fundamenti habet, vt per eam vnã rem duobus conceptibus distinguat.

49. Veritas vt sit passio conuertibilis cum Ente, adæquatio rei, & intellectus tantummodò diuini est. Respectum nullum siue realem, siue rationis essentialiter in se continet; licet interim aliquis superueniat semper, & à nobis secus ferè non possit intelligi; addenti positiuum quid, & vel re ipsa, vt in rebus creatis, vel ratione, vt in Deo sit, distinctum.

50. Bonitas transcendentalis est intrinseca perfectio cuiusq; rei spectatæ non quoad accidentia, aut partes integrantes, sed secundum essentiam sibi propriam: nullam proinde malitiam in rerum natura oppositam habet. Bonum sub ratione appetibilis, difficulter Entis metaphysici reciprocam proprietatem esse concludimus.

**Omnia ad maiorem Dei, Deiparæq;
Virginis gloriam.**

Cum facultate Superiorum.